

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA
MAHSULS TA'ILIM VAZIRLIGI
QARSHI MUHANDISLIK - IQTISODIYOT INSTITUTI
SANOAT TEXNOLOGIYASI FAKULTETI
I'MOHIMY KIMYO KAFEDRASI

IZLIK KIMYO
FANI
SILABRISI

Ro'yxat raqami:
№ 275
2022yil - 29 - 08

- Hilam sohalari: 700 000-5-Muhandislik, ishlov berish va qurilish sohalari
- Lafim sahosi: 720 000-5-Ishlab chiqarish va ishlov berish sohalari
- Ta'lim yo'nalishi: 607209900- Nefit gaz kimyo sanoati
- 60721100- Nefit va neft gazni qayta ishlash texnologiyasi *
- 60710100- Kimyoviy texnologiya (ishlab chiqarish turlari bo'yicha)

Qarshi - 2022y

bu fan silabasi asosida tuzildi

uzatuvchi
Liyozova Sh.D. Umumiy kimyo kafedrası v.b. dekani

Taqribatlar:
Qari mutasaddis iqbisodot mas'umi "Umumiy kimyo"
kafedrası prof.v.b.

Qaribonov M. Qarshı Davlat universitari "Kimyo" kafedrası
U.F.n.dekani

Fan silabasi Qarshı jundahsiyik-iqtisodiyot institutining "Umumiy kimyo" kafedrasining 2022 yil 26.08.2022 dagi 1-son yig'ilishida jamoa "Sanoat texnologiyasi" fakulteti Ishlab chiqarish Komissiyasining 2022 yil 29.08.2022 dagi 1-son yig'ilishida muhokama qilib, tasdiqlangan.
Instituti Ushbu Kengashning 2022 yil ___ dagi ___ son yig'ilishi qarori bilan o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya etilgan

O'quv usuliy boshqaruv boshlig'i
Fakulteti usuliy komissiyasi raisi
Kafedra mudiri

doct. Sh.K.T.ardiyev
doct. M.N. Madimova.
doct. A.N. Narzullayev.

I. "Fizik kimyo" fanı silabasi

Fan (modul) kodı MBIAF	O'quv yili 2022-2023	Semestr 4	E.C.T.Kreditı 4
Fan (modul) turi Majbury	Ta'lim turi o'zbek, rus	Mustaqil ta'lim mas'ulıdnlari (soat)	Haftadagi dars sonlari 4
Fanning nomi Fizik kimyo	Auditoriya mas'ulıdnlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat) 120

O'qituvchi haqida ma'lumot

Kafedrası nomi	Umumiy Fizik kimyo va Kollid Kimyo
O'qituvchilar	F.I.SH.
Ma'ruzachi	Djulyeva Shoxida +998 972131699
Amaliy mashg'ulot	Djulyeva Gulnoza +9989014302775
Laboratoriyamashg'ulot	Tursunova Gulnoza

2. Fanning mazmuni.

2.1. Fanni o'qish maqsadi va vazifalari

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga umumiy va maxsus kimyo kursini mustahkamlash bilan birga, kimyoning tabiiy bilan bog'liq bo'limi - Kollid kimyo ning nazariyasi sohasi, tabiiy usullar bilan tanishtirish.

Fanning vazirlari-moddalarning sifat va miqdori tarkibini aniqlash ko'nikmalarini hosil qilishdan iborat.

Kollid kimyo fani bosqich tabiiy fanlar(umumiy kimyo,organik kimyo,fizik kimyo va boshqalari) kabi kimyo fanning bir qismi bo'lib,uning predmet-tabiiy qish usullarini o'rganish hamda kimyoviy ilmining nazariy asoslariga ishonib, yangi tabiiy qish usullarini yaratish va buning asosida kimyoviy ilmining nazariy asoslarini boyitish, rivojlantirish.

2.2. Asosiy nazariy qismlar va mas'ulıdnlari

II. Fan o'qishining natijalari (shakllanadigan kompetentliklari)

- Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:
1. Sifat hodisalar Sirt faranglik kuchi.
  2. Kollid eritmalarining optik hodisalari.
  3. Qo'sh ekler qavat.
  4. Kollid sistemalarining barqarorligi.
  5. Kollid eritmalarini olinishi, tozalanishi va xossalari bilan talabalarni tanishtirish.
  6. Adabotiy va koquliy asya xodisalari bilan talabalarni tanishtirish.
  7. Mikroqitayon sistemalar to'g'risida qisqacha ma'lumot berish.

III. Ta'lim texnologiyalari va usullari

- ma'ruzalar.
- interfaol Key-s-tajalar
- amaliy mashg'ulotlar
- guruhlardashlash
- taqdimotlar qilish.

- individual ishlar
- jamoa bo'lib solash va himoya qilish uchun loyihalar

IV. Kiritilish olish uchun talablar:

Fanga o'qituvchi va ustazlar tashkilotlarini to'la o'zlashtirish, ta'lim natijalarini to'g'ri aks ettirish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil tashkilotlarda yozilish va joriy, vaxtliq nazorat shakllarida berilgan xabar va topshiriqlarni bajarish, yuksalish nazorati bo'yicha yozma ishini topshirish

4-semestrdagi mavzular (ma'ruzalarni)

No	Ma'ruza, bo'lin nomi	ma'ruza	Laboratoriya mashg'uloti	Amaliy mashg'ulot	Mustaqil ish
1.	Fizikaviy kimyoga kirish, uning o'rganish ob'ektlari, vazifasi haqida umumiy ayt	2			6
2	Molekulalarining tuzilishi. Termodynamika 1-chi qonuni	2			6
3	Termokimyo. Gess qonuni	2			6
4	Termodynamika 2-chi qonuni. Termodynamik jarayonlar	2			6
5	Termodynamika 3-chi qonuni	2			6
6	Kimyoviy muvozanat	2			6
7	Erimeklar. Novektrolit erimeklar	2			6
8	Fazalar muvozanati	2			6
9	Elektrolit erimeklar. Kuchli va kuchsiz elektrolitlar	2			6
10	Elektrolit jarayonlari	2			6
11	Kimyoviy reaksiyalar kinetikasi	2			6
12	Kataliz	2			6
13	Kolloid kimyo. Fanga kirish	2			6
14	Dispens sistemalarini tayyorlash va tozalash va dastur usullarda tozalash	2			6
15	Adsorbtsiya jarayonini o'rganish nazariyalari	2			6
Jami:		30	30	30	174

"Fizik Kimyo" fani bo'yicha IV-semestr ma'ruza mashg'ulotlarining kalendar rejasini

T/r	Ma'ruza nomi	Soat
1	Fizikaviy kimyoga kirish, uning o'rganish ob'ektlari, vazifasi haqida umumiy ayt	2 soat
2	Molekulalarining tuzilishi. Termodynamika 1-chi qonuni	2 soat
3	Termokimyo. Gess qonuni	2 soat
4	Termodynamika 2-chi qonuni. Termodynamik jarayonlar	2 soat
5	Termodynamika 3-chi qonuni	2 soat
6	Kimyoviy muvozanat	2 soat
7	Erimeklar. Novektrolit erimeklar	2 soat

8	Fazalar muvozanati	2 soat
9	Elektrolit erimeklar. Kuchli va kuchsiz elektrolitlar	2 soat
10	Elektrolit jarayonlari	2 soat
11	Kimyoviy reaksiyalar kinetikasi	2 soat
12	Kataliz	2 soat
13	Kolloid kimyo. Fanga kirish	2 soat
14	Dispens sistemalarini tayyorlash va tozalash va dastur usullarda tozalash	2 soat
15	Adsorbtsiya jarayonini o'rganish nazariyalari	2 soat
Jami:		30

"Fizik Kimyo" fani bo'yicha IV-semestr amaliy mashg'ulotlarining kalendar rejasini

T/r	Ma'ruza nomi	Soat
1	Kimyoviy termodynamika. Gess qonuniga oid masalalar yechish	2
2	Kimyoviy termodynamika. Gess qonuniga oid masalalar yechish	2
3	Issiqlik erikchiga harorat ta siri qonunlarini o'rganishga doir masalalar yechish	2
4	Issiqlik erikchiga harorat ta siri qonunlarini o'rganishga doir masalalar yechish	2
5	Termodynamika 2-qonuni va entropiya hisoblashga doir masalalar yechish	2
6	Termodynamika 2-qonuni va entropiya hisoblashga doir masalalar yechish	2
7	Kimyoviy muvozanat. Muvozanat konstantasini amalda hisoblashga doir masalalar yechish	2
8	Kimyoviy muvozanat. Muvozanat konstantasini amalda hisoblashga doir masalalar yechish	2
9	Fazalar muvozanati va fazalar qoidasiga doir masalalar yechish	2
10	Ikki komponentli sistemalarining holat diagrammasini tuzish	2
11	Novektrolit erimeklar va ularning xossalarga doir masalalar yechish	2
12	Novektrolit erimeklar va ularning xossalarga doir masalalar yechish	2
13	E-Yuk qisqartirish hisoblashga doir masalalar yechish	2
14	Kimyoviy reaksiyalar tezligiga haroratning ta siri va aktivlanish	2
15	Kimyoviy reaksiyalar tezligiga haroratning ta siri va aktivlanish	2
Jami:		30

– Fizik Kimyo” fan bo'yicha IV semestr laboratoriya mashg'ulalarining kalendar rejasi

T/r	Mavzular nomi	Saat
1	Tuzilarning integral erish issiqligini aniqlash	2
2	Tuzilarning integral erish issiqligini aniqlash	2
3	Tuzilarning integral erish issiqligini aniqlash	2
4	Individual suyuqlikning moylar bog'lanish issiqligini aniqlash	2
5	Suyuqliklarning bog'lanish issiqligini virtual standda aniqlash	2
6	IKK komponentli qatib sistemalarining suyuqlanish bo'lar diagrammasini tuzish	2
7	Eritgan moddalarning molekulyar massasini krosskopik usulda (Rasta usuli) aniqlash	2
8	Eritgan moddalarning molekulyar massasini krosskopik usulda (Rasta usuli) aniqlash	2
9	Kuchsiz elektrolitlarning dissosiasiyalanish darajasi (α) va konstantasi ($K(D)$) aniqlash	2
10	Kuchsiz elektrolitlarning dissosiasiyalanish darajasi (α) va konstantasi ($K(D)$) aniqlash	2
11	Galvaniik elementlarning EYuKni virtual laboratoriya standlarida aniqlash	2
12	Galvaniik elementlarning EYuKni virtual laboratoriya standlarida aniqlash	2
13	Kimyoviy reaksiyalarning tezlik konstantasini aniqlash	2
14	Kimyoviy reaksiyalarning tezlik konstantasini aniqlash	2
15	Hin volodod peroksid bilan oksidlanish reaksiyasining tezlik konstantasini virtual standda aniqlash	2

Talaba faning ma'ruza mashg'ulalaridan olgan nazariy bilimlarini o'qov laboratoriya mashg'ulalarida mustahkamlashi, Talaba laboratoriya ishni laborant nazorati ostida bajaradi va hisobotni rasmiy lashtirib, fan o'qituvchisiga topshiradi.

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Talaba mustaqil ishning asosiy maqsadi – o'qituvchining rahbarligi va nazoratida muayyan o'quv ishlarini mustaqil ravishda bajarish uchun bilim va ko'nikmalarni shakllantirish va rivojlantirish.

- Talaba mustaqil ishi tayyorlashda muayyan faning asosiy dalillarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanishi tavsiya etiladi:
- darslik va o'qov qo'llanmalar bo'yicha fan bo'limi va mavzularini o'rganish;
- ilg'or maqolalar bo'yicha ma'ruza qismini o'qish;
- maxsus adabiyotlar bo'yicha fanlar bilimlari yoki mavzular ustida ishlash;
- yangi texnikalar, apparatlar, jarayonlar va texnologiyalarni o'rganish;
- talabning o'qish-ilyu-didaktik shakllarni bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari va mavzularini chuqur o'rganish;
- fan va mutaxassislik o'qitish usullaridan foydalaniladigan o'qov mashg'ulalari;
- masofaviy (distant) ta'lim;
- referatlar yozishni standart talablarga mos ravishda va hisoblash texnikasidan foydalanib mustaqil bajarishni o'z ichiga olish;
- ilmiy maqola, ajoyimlarga ma'ruza tayyorlash va h.k.

Mustaqil ta'limning maqsadi - talabalar o'qituvchi rahbarligida o'qov jarayonida olgan bilim va ko'nikmalarini mustahkamlash, o'qov qo'llanmalar, o'qov usulbo'limlar, internet ma'lumotlari, o'qov-virtual va multimediala materiallarni yordamida mustahkamlashdir.

№	Mustaqil ish va mavzulari nomi	Ayritilgan soat
1	Fizik kimyo kumulyatsiya kiritish, uning o'rganish o'byektlari, vazifasi haqida ahamiyatli.	2
2	Molekulalarining tuzilishi, Termodynamikaning 1-chi qonuni	6
3	Termokimyoviy Gess qonuni	6
4	Termodynamikaning 2-chi qonuni, Termodynamik jarayonlar	6
5	Termodynamikaning 3-chi qonuni	6
6	Kimyoviy muvozanat	6
7	Eritimlar, Noelektrolit eritmalar	6
8	Fazalar muvozanati	6
9	Elektrolit eritmalar, Kuchli va Kuchsiz elektrolitlar	6
10	Elektroliz jarayonlari	6
11	Kimyoviy reaksiyalar kinetikasi	6
12	Fookimyoviy	6
13	Kataliz	6
14	Kolloid kimyo fanga kiritish	6
15	Dispers sistemalarni tayyorlash va tozalash va dializ usulida tozalash	6
16	Siriq hodisalar	6
17	Adorbtsiya jarayonini o'rganish nazariyalari	6
18	Dispers sistemalarining molekulyar kinetik xossalari	6
19	Dispers sistemalarining molekulyar elektrometrik xossalari	6
20	Dispers sistemalarining miselitsiyasining tuzilishi	6
21	Dispers sistemalarining havoqotirg'isi va ko'ng'irayibiyasi	6
22	Suspenziyalardagi silmenatsiya hodisasi	6
23	Qo'shimchalar tuzilishi haqida nazariyalar	6
24	Mikrogeotrogen dispers sistemalar	6
25	Yuqori molekulyar birikmalar bo'yicha kinetikasi aniqlash	6
26	Leffrit kolloid sistemalar	6
27	Yuqori molekulyar birikmalar	6
	Jami	174

VI. Talabalar bilimni baholash mezonlari va kreditlarni olish uchun talablar

Fanga oid nazariy materiallar ma'ruza mashg'ulalarini ma'ruzalarda ishtirok etish va kredit-moddal platformasi orqali ma'ruzalarni mustahkamlashi haqida belgilangan test savollarga javob berish orqali baholash oshiriladi.

Axborot va laboratoriya mashg'ulalari bo'yicha amaliy ko'nikmalar hosil qilish va o'zlashtirish maqsadlariga to'liq ishtirok etish va modal platformasi orqali topshiriqlarni bajarish natijasida nazorat qilinadi.

Mustaqil ta'lim mavzulari modal platformasi orqali berilgan mavzular bo'yicha topshiriqlarni bajarish (test, referat va boshqa usullardan) bajariladi.

Fan bo'yicha talabalar test usulida o'zlarining nazariy va o'zlashtirish natijasida baholash orqali baholash mezonlari va kreditlarni olish uchun talablar nazorat topshiriqlari.

Talabalar bilim O'zbekiston Respublikasi OQ-MTVning 2018 yil 9 avgustdagi 9-2018-son buyruqi bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi Nizom" asosida baholanadi.

Talabalar bilimni baholash mezonlari asosida:

Talaba mustaqil xulosasi va qaror qabul qiladi, foydali fikrlari olib, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llaydi. Fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, hislati, hisoblay o'ladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganida — 5 (a to'li) baho;

Talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay o'ladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, hislati, hisoblay o'ladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganida — 4 (yaxshi) baho;

Talaba olgan bilimni amalda qo'llay o'ladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, hislati, hisoblay o'ladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganida — 3 (qoniqsiz) baho;

Talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganida — 2 (qoniqsiz) baho bilan baholanaadi.

Yakuniy nazorat turi to'rt xil bo'lishi mumkin: baholash, baholash, baholash, o'quv mashg'ulotlarini olib boruvchi professor-o'qituvchi tomonidan amalda oshiriladi.

Fan dasturida berilgan baholash mezonlari asosida fanni o'zlashtirgan talabalariga tegishli ta'lim yozmalishi (magistratura mukavvasligi) o'quv rejisida ushbu fanga ko'rsatilgan kredit beriladi.

ASOSIY VA QO'SHIMCHA O'QUV ADABYOTLARI

1. SH.P.Nurullayev, Fizikaviy Kimyo (chek etil o'quv adabiyotlarini mu'ammolari asosida to'ldirilgan va qayta ishlangan n Darslik. 2. ashi).
2. T. Iqbolov-molliya, 2016.
3. SH.P.Nurullayev, A.J.Xolliqov, J.S.Qayumov. Analitik, Fizikaviy va kolloid kimyo (Fizikaviy kimyo qismi) Darslik. - T.: Iqbolov-molliya, 2018.
4. H.I.Akhbarov, Fizikaviy Kimyo, 2018.
5. SH.P.Nurullayev, Fizikaviy kimyo (chek etil o'quv adabiyotlarini mu'ammolari asosida to'ldirilgan va qayta ishlangan mashri) Darslik. - T.: Iqbolov-molliya, - 384 bet 2016.
6. SH.P.Nurullayev, H.S.Talpoeva va boshqalar. Analitik, Fizikaviy va kolloid kimyo (Fizikaviy Kimyo fanidan amaliy mashg'ulotlar) O'quv qo'llanma 1-2 tomlar. - T.: Navo'z, - 347 bet.
7. H.S.Talpoeva, A.S.Saidkov, O.S.Bobobqulova, J.S.Qayumov, Fizikaviy kimyodan laboratoriya va amaliy mashg'ulotlar to'plami, 2018.